

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๗๗๖

ที่ กษ ๐๔๐๔/ว ๗๓๓

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐
ผู้อำนวยการกองกำกับ การสอบบัญชีสหกรณ์
ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร

ด้วยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ออกระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชีกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีการปรับปรุงเนื้อหาให้เป็นไปตามมาตรา ๑๖ (๓) และมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ส่งผลให้แนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ต้องมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับระเบียบที่เปลี่ยนแปลงไป

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และนโยบายกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงจัดทำแนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงขอแจ้งให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ หากวิธีปฏิบัติอื่นใดที่ขัดหรือแย้งกับวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้ในแนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางฯ นี้ ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่แจ้งเวียนแนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ พร้อมทั้งแจ้งให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่รับผิดชอบและผู้สอบบัญชีในสังกัดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

(นายโอภาส ทองยงค์)
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

แนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๓

แนวทางการบริหารจัดการงานสอบบัญชี ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานการสอบบัญชี ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และนโยบายที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด จึงให้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

๑. เกณฑ์ในการจัดระดับผู้สอบบัญชี

ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ กรุงเทพมหานครจัดระดับผู้สอบบัญชี โดยพิจารณาความรู้ ความสามารถ ความชำนาญงานของผู้สอบบัญชี ประสบการณ์ด้านงานสอบบัญชีหรือที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสอบบัญชี โดยแบ่งผู้สอบบัญชี เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ระดับผู้สอบบัญชี	ตำแหน่ง	ระยะเวลาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานสอบบัญชี *
ระดับ “ต้น”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	ไม่เกิน ๕ ปี
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน	ไม่เกิน ๑๕ ปี
ระดับ “กลาง”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	๕ ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน	๑๕ ปีขึ้นไป
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส	
ระดับ “สูง”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	๑๐ ปีขึ้นไป
	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ	
	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีเชี่ยวชาญ	

* ผู้ที่ได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้สอบบัญชี จะต้อง มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านงานสอบบัญชีหรือเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสอบบัญชี ได้แก่ เคยปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชี ปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ปฏิบัติงานในกลุ่มกำกับมาตรฐานการบัญชีสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ ปฏิบัติงานกองกำกับ การสอบบัญชีสหกรณ์ และปฏิบัติงานสำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชีมาแล้ว นับระยะเวลารวมกัน ไม่น้อยกว่า ๔ ปี นับแต่วันที่บรรจุเป็นข้าราชการ

อนึ่ง ผู้สอบบัญชีที่ได้รับการประกาศผ่านการคัดเลือกบุคคลเพื่อให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น แม้ว่าจะยังไม่ผ่านการประเมินผลงานฯ ก็ให้ถือว่าได้ดำรงตำแหน่งที่ผ่านการคัดเลือกนั้นแล้วโดยอนุโลม

๒. การจัดระดับความยากในการสอบบัญชี

การจัดระดับความยากในการสอบบัญชี แบ่งเป็น ๔ ระดับ โดยให้พิจารณาจาก

(๑) องค์ประกอบปัจจัยในการวิเคราะห์ความยากในการสอบบัญชี ดังต่อไปนี้

ปัจจัย	องค์ประกอบปัจจัย	คะแนนปัจจัย
ขนาด	๑. ทุนดำเนินงาน ๒. รายได้ธุรกิจหลัก ๓. สมาชิก	เล็ก ๑ คะแนน ปานกลาง ๒ คะแนน ใหญ่ ๓ คะแนน ใหญ่มาก ๔ คะแนน ใหญ่พิเศษ ๕ คะแนน
ความซับซ้อน	๑. กิจกรรมทางการเงิน - การรับฝากเงิน - การให้กู้ ๒. กิจกรรมผลผลิตและบริการ - การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย - การรวบรวมผลผลิต - การให้บริการและการส่งเสริมการขาย ๓. กิจกรรมต้นทุนการผลิต - ต้นทุนการผลิต ๔. มีสาขา	น้อย ๑ คะแนน ปานกลาง ๒ คะแนน มาก ๓ คะแนน มากที่สุด ๔ คะแนน

(๒) เกณฑ์การจัดระดับความยากในการสอบบัญชี

ปัจจัยในการวิเคราะห์ความยากในการสอบบัญชี				ความยากในการสอบบัญชี (๑) + (๒)	
(๑) ขนาด		(๒) ความซับซ้อน		ช่วงคะแนนรวม	ระดับความยากในการสอบบัญชี
ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน		
ใหญ่พิเศษ	๕	มากที่สุด	๔	๗ - ๙	ยากมากที่สุด
ใหญ่มาก	๔	มาก	๓	๕ - ๖	ยากมาก
ใหญ่	๓	ปานกลาง	๒	๓ - ๔	ยากปานกลาง
ปานกลาง	๒	น้อย	๑	๑ - ๒	ยากน้อย
เล็ก	๑				

กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรจัดตั้งใหม่ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พิจารณาจัดระดับความยากในการสอบบัญชีตามความเหมาะสมก่อน จึงจะสามารถประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีได้

ทั้งนี้ ก่อนการมอบหมายงานหรือการแต่งตั้งผู้สอบบัญชี หากหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชี
สหกรณ์ และผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พิจารณาแล้วเห็นว่าระดับความยาก
ในการสอบบัญชีที่ปรากฏในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง
ในปีปัจจุบัน ให้จัดทำหนังสือพร้อมชี้แจงเหตุผลในการพิจารณาการจัดระดับความยากในการสอบบัญชีใหม่
โดยแนบเหตุผลความจำเป็นพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเป็นรายสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เสนอให้ผู้ว่าการ
สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ พิจารณาเปลี่ยนแปลง
ระดับความยากในการสอบบัญชีในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT)

๓. การประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และการจำแนก
สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๓.๑ การประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร สำนักงาน
ตรวจบัญชีสหกรณ์จะต้องประเมินความพร้อมของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ดังนี้

(๑) กรณีผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องบการเงิน ภายใน ๑๕๐ วัน นับแต่วันสิ้นปี
ทางบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

- เมื่อผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องบการเงิน และรายงานข้อมูลในระบบ
สารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร (Input form) เรียบร้อยแล้ว ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์
ประเมินความพร้อมของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) ภายใน ๑๐ วันทำการ
นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องบการเงิน

- มอบหมายงานสอบบัญชี และผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในระบบบริหารงานสอบบัญชี
(CAD_AUDIT)

(๒) กรณีผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องบการเงิน เกิน ๑๕๐ วัน นับแต่วันสิ้นปี
ทางบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๒.๑) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรส่งบการเงินและรายละเอียดประกอบ
งบการเงินแล้ว อยู่ระหว่างการตรวจสอบบัญชี

๑) ให้บันทึกเหตุผลที่ไม่สามารถแสดงความเห็นต้องบการเงินได้
ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่เกิน ๑๕๐ วัน

๒) ประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีในระบบบริหารงาน
สอบบัญชี (CAD_AUDIT)

๓) ปฏิบัติงานสอบบัญชีและบันทึกผลการปฏิบัติงานในระบบอินทราเน็ต
ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

(๒.๒) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่ส่งบการเงินและรายละเอียดประกอบ
งบการเงิน

๑) ให้บันทึกเหตุผลที่ไม่สามารถแสดงความเห็นต้องบการเงินได้
ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่เกิน ๑๕๐ วัน

๒) ประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีในระบบบริหารงาน
สอบบัญชี (CAD_AUDIT)

๓) พิจารณาการวางแผนปฏิบัติงาน โดย

- กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่สามารถจัดทำงานการเงินได้ ให้เข้าสู่กระบวนการทำงานของกลุ่มไม่พร้อมรับการตรวจสอบ โดยให้วางแผนเข้าตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีและเมื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรสามารถส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินได้ ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครมอบหมายงานสอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) รวมทั้ง เสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีไปยังสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือกองกำกับกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ แล้วจึงปฏิบัติงานสอบบัญชีและบันทึกผลการปฏิบัติงานในระบบอินทราเน็ตของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรสามารถส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงินได้หลังประเมินความพร้อม ให้บันทึกวันที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรส่งงบการเงินและรายละเอียดประกอบงบการเงิน พร้อมทั้งมอบหมายงานสอบบัญชีให้ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) แล้วจึงปฏิบัติงานสอบบัญชีและบันทึกผลการปฏิบัติงานในระบบอินทราเน็ตของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยไม่ต้องวางแผนการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี

๓.๒ การจำแนกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร การประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จะจำแนกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ดังนี้

(๑) กลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ

- สามารถจัดทำงานการเงินได้เอง เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่พร้อมตามแบบประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชี และสามารถจัดทำงานการเงินได้เอง

- จัดทำงานการเงินโดยผู้อื่น เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่พร้อมตามแบบประเมินความพร้อมรับการตรวจสอบบัญชี แต่ไม่สามารถจัดทำงานการเงินได้เอง (จัดทำงานการเงินโดยผู้อื่น)

(๒) กลุ่มไม่พร้อมรับการตรวจสอบ เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่อยู่นอกเหนือจากกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ กลุ่มจัดตั้งใหม่ กลุ่มอาจถูกสั่งเลิก กลุ่มต้องเลิกตามกฎหมาย และกลุ่มชำระบัญชี

(๓) กลุ่มจัดตั้งใหม่ เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนตั้งใหม่ระหว่างปี หรือตั้งใหม่ในปีก่อน แต่ยังไม่ได้รับการวางระบบบัญชีและการควบคุมภายใน

(๔) กลุ่มอาจถูกสั่งเลิก แยกเป็น

- สหกรณ์ตามมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไข

เพิ่มเติม

- ไม่เริ่มดำเนินกิจการภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่จดทะเบียน หรือหยุดดำเนินกิจการติดต่อกันเป็นเวลา ๒ ปี นับแต่วันที่หยุดดำเนินกิจการ

- ไม่ส่งสำเนารายงานประจำปีและงบการเงินประจำปีต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นเวลา ๓ ปี ติดต่อกัน

- ไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดี หรือการดำเนินกิจการของสหกรณ์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ หรือประโยชน์ส่วนรวม

- กลุ่มเกษตรกรตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗
 - ไม่มีการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันรับใบทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร
 - ไม่เริ่มดำเนินกิจการภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่จดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร หรือหยุดดำเนินกิจการติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๒ ปี
 - ไม่ส่งสำเนาบัญชีต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร ๓ ปี ติดต่อกัน
 - การดำเนินการของกลุ่มเกษตรกรก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง แก่กลุ่มเกษตรกร หรือไม่อาจดำเนินการให้เป็นผลดีต่อไปได้

(๕) กลุ่มต้องเลิกตามกฎหมาย

- สหกรณ์ตามมาตรา ๗๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - มีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับ
 - มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่า ๑๐ คน
 - ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
 - ล้มละลาย
 - นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกตามมาตรา ๗๑

- กลุ่มเกษตรกรตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗
 - ตามที่กำหนดในข้อบังคับ
 - มีสมาชิกน้อยกว่า ๓๐ คน ติดต่อกันเกิน ๑๒๐ วัน
 - ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
 - ศาลพิพากษาให้ล้มละลาย
 - นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกตามมาตรา ๓๓

(๖) กลุ่มชำระบัญชี เป็นสหกรณ์ตามมาตรา ๘๐ และมาตรา ๘๗ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกลุ่มเกษตรกรตามมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗

ทั้งนี้ ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ดำเนินการตามกิจกรรมภายหลังจากการจำแนกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ดังนี้

- กลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ ที่สามารถจัดทำงบการเงินได้เอง ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนการเข้าปฏิบัติงานสอบบัญชีระหว่างปี และประจำปีตามกระบวนการสอบบัญชี (ตามข้อ ๖ มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี)

- กลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบ ที่จัดทำงบการเงินโดยผู้อื่น และกลุ่มไม่พร้อมรับการตรวจสอบ

๑. ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนเข้าตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี อย่างน้อย ๑ ครั้ง โดยให้กำหนดจำนวนครั้งในการเข้าตรวจแนะนำการจัดบัญชีตามความเหมาะสมกับสภาพความจำเป็นของแต่ละสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๒. รายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร ตามแบบรายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่ปฏิบัติงานแล้วเสร็จ

๓. รายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร ตามแบบรายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี

๔. กรณีพบข้อสังเกตให้สำเนารายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี และรายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีให้สหกรณ์จังหวัดทราบ

๕. รายงานสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี พร้อมปัญหาอุปสรรคต่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์

ทั้งนี้ หากสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรกลุ่มไม่พร้อมรับการตรวจสอบ สามารถส่งงบการเงิน และรายละเอียดประกอบงบการเงินให้ตรวจสอบได้ ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีไปยังสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์

- **กลุ่มจัดตั้งใหม่**

๑. ให้ผู้สอบบัญชีชี้แจงเกี่ยวกับการเงินและการบัญชีต่อที่ประชุมคณะผู้จัดตั้ง

๒. ชี้แจงความสำคัญของการจัดทำบัญชีต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

๓. วางระบบบัญชีและการควบคุมภายใน

๔. รายงานผลการวางระบบบัญชีและการควบคุมภายในต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร

- **กลุ่มอาจถูกสั่งเลิก และกลุ่มต้องเลิกตามกฎหมาย**

๑. ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ประสานสหกรณ์จังหวัด เพื่อยืนยันสถานะของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร กรณีนายทะเบียนสหกรณ์ไม่ดำเนินการสั่งเลิกติดต่อกันเป็นเวลา ๒ ปี ให้เสนอต่อคณะกรรมการแก้ไขปัญหาระดับจังหวัด (จกบ.) และเสนอผลการติดตามต่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือผู้อำนวยการกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๓

๒. กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงสถานะ ไม่เข้าเงื่อนไขกลุ่มอาจถูกสั่งเลิก/กลุ่มต้องเลิกตามกฎหมาย ให้พิจารณาเข้าแนะนำการจัดทำบัญชี หากสามารถจัดส่งงบการเงินให้ตรวจสอบได้ ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร มอบหมายงานสอบบัญชี และผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในระบบบริหารงานสอบบัญชี (CAD_AUDIT) รวมทั้ง เสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีไปยังสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์ แล้วจึงปฏิบัติงานสอบบัญชี และบันทึกผลการปฏิบัติงานในระบบอินทราเน็ตของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- **กลุ่มชำระบัญชี**

๑. ตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงิน ณ วันที่เลิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๒. ตรวจสอบและรับรองรายงานการชำระบัญชีและรายการย่อของบัญชีที่ชำระ

๓. รายงานผลการตรวจสอบสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ชำระบัญชี

๔. การมอบหมายงานสอบบัญชีและการแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๔.๑ การมอบหมายงานสอบบัญชี

ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร พิจารณามอบหมายงานสอบบัญชีสำหรับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่พร้อมรับการตรวจสอบบัญชี ให้ผู้สอบบัญชีอย่างเหมาะสมตามระดับผู้สอบบัญชีและระดับความยากในการสอบบัญชี เสนอผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ และผู้อำนวยการกองกำกับ การสอบบัญชีสหกรณ์พิจารณา ก่อนแต่งตั้งผู้สอบบัญชี โดยมีการหมุนเวียนไม่ให้เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเดิมติดต่อกันเกิน ๓ ปี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด ดังนี้

ระดับผู้สอบบัญชี	ตำแหน่ง	ระดับความยากในการสอบบัญชีตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
ระดับ “ต้น”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	ยากน้อย , ยากปานกลาง
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน	
ระดับ “กลาง”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	ยากน้อย , ยากปานกลาง , ยากมาก
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีชำนาญงาน	
	เจ้าพนักงานตรวจสอบบัญชีอาวุโส	
ระดับ “สูง”	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการ	ทุกระดับความยาก
	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีชำนาญการพิเศษ	
	นักวิชาการตรวจสอบบัญชีเชี่ยวชาญ	

๔.๒ การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ และกองกำกับ การสอบบัญชีสหกรณ์ปฏิบัติ ดังนี้

๔.๒.๑ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐

(๑) พิจารณาความเหมาะสมในการมอบหมายงานสอบบัญชีของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่รับผิดชอบ ก่อนพิจารณาแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๒) ให้แต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ตามรอบปีบัญชีหลังจากผู้สอบบัญชีได้แสดงความเห็นต่องบการเงินเรียบร้อยแล้วโดยเร็ว แต่ไม่เกิน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๔.๒.๒ กองกำกับ การสอบบัญชีสหกรณ์

(๑) พิจารณาความเหมาะสมในการมอบหมายงานสอบบัญชีของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร ก่อนพิจารณาเสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๒) ให้เสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ต่อรองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรตามรอบปีบัญชีหลังจากผู้สอบบัญชีได้แสดงความเห็นต่องบการเงินเรียบร้อยแล้วโดยเร็ว แต่ไม่เกิน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

ทั้งนี้ กรณีที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์มีผู้สอบบัญชีแต่ละระดับในจำนวนที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในแต่ละระดับความยากในการสอบบัญชี หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดที่ทำให้ไม่สามารถมอบหมายงานสอบบัญชีได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครใช้ดุลยพินิจมอบหมายงานให้เหมาะสมตามเหตุจำเป็น โดยให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ ทบทวนการพิจารณาแต่งตั้งและผู้อำนวยความสะดวกกำกับกับการสอบบัญชีสหกรณ์ทบทวนการพิจารณาเสนอแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้เป็นไปอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงได้ตามจำเป็น

อนึ่ง สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สามารถจัดให้มีการประชุมผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี เพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบร่วมกันในการมอบหมายงานสอบบัญชีสำหรับผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีทั้งหมดในสำนักงาน และแจ้งให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือกองกำกับกับการสอบบัญชีสหกรณ์ทราบ

๕. มาตรฐานเวลาการปฏิบัติงานสอบบัญชี

มาตรฐานเวลาการปฏิบัติงานสอบบัญชี ให้นับเวลาในการปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ผู้สอบบัญชีเริ่มเข้าปฏิบัติงานสอบบัญชีวันแรก จนถึงวันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงิน โดยให้นับเฉพาะวันที่ปฏิบัติงานจริงเท่านั้น ซึ่งให้นับรวมจำนวนวันที่ผู้สอบบัญชีใช้ในการวางแผนงานสอบบัญชี และการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระหว่างปี เป็นวันปฏิบัติงานตามมาตรฐานเวลาการปฏิบัติงานสอบบัญชีด้วย ดังนี้

ระดับความยากในการสอบบัญชี	มาตรฐานเวลาการปฏิบัติงานสอบบัญชี (วัน)
ยากมากที่สุด	๔๕
ยากมาก	๓๐
ยากปานกลาง	๒๐
ยากน้อย	๑๐

กรณีที่ผู้สอบบัญชีมีความจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสอบบัญชีเกินกว่ามาตรฐานเวลาที่กำหนดโดยมีเหตุผลอันสมควร เช่น กรณีสหกรณ์มีการทุจริต การดำเนินธุรกิจที่มีความซับซ้อนเป็นพิเศษ สหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจใหม่ในปีบัญชีปัจจุบัน หรือสหกรณ์ตั้งใหม่มีความยากในการสอบบัญชีมาก ผู้สอบบัญชีสามารถขอขยายระยะเวลาในการปฏิบัติงานสอบบัญชีได้ โดยเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ หรือผู้อำนวยการกำกับกับการสอบบัญชีสหกรณ์ ผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ในพื้นที่ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครพิจารณาตามที่เห็นสมควร

๖. มาตรฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี

๖.๑ การวางแผนงานสอบบัญชี

ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนงานสอบบัญชีสำหรับแต่ละสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบที่จัดทางการเงินได้เอง ให้เป็นไปตามขั้นตอนการวางแผนงานสอบบัญชีที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี
- (๒) แผนการสอบบัญชีโดยรวม
- (๓) แนวการสอบบัญชี

กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เป็นกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบที่จัดทางการเงินได้เอง ซึ่งผู้สอบบัญชีใช้ระบบกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP ให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ให้ประเมินความเสี่ยงในระบบประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี (TeamRisk)

(๒) เลือกผลการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี (TeamRisk) ที่ผู้สอบบัญชีจะตรวจสอบ นำเข้าในกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP

(๓) วางแผนการสอบบัญชีโดยรวม และนำเข้าแผนการสอบบัญชีโดยรวม รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องไว้ใน PA ๑ : การวางแผนการสอบบัญชี

(๔) ทบทวน และปรับปรุงวัตถุประสงค์การตรวจสอบ วิธีการตรวจสอบ การกำหนดช่วงเวลา การเลือกตัวอย่าง และผู้ปฏิบัติงานในกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP

ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีต้องเสนอแผนงานสอบบัญชีต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เพื่อสอบทานให้แล้วเสร็จก่อนเข้าปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีระหว่างปี

สำหรับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบที่ไม่สามารถจัดทางการเงินได้เอง แต่จัดทางการเงินโดยผู้อื่น ไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนการวางแผนงานสอบบัญชี แต่ให้เข้าตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีแทนการเข้าตรวจสอบบัญชีระหว่างปี และเมื่อสหกรณ์ส่งงบการเงินให้ตรวจสอบ จึงประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี วางแผนการสอบบัญชีโดยรวม กำหนดแนวการสอบบัญชี และเข้าตรวจสอบบัญชีประจำปี

กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรกลุ่มพร้อมรับการตรวจสอบที่ไม่สามารถจัดทางการเงินได้เอง แต่จัดทางการเงินโดยผู้อื่น ซึ่งผู้สอบบัญชีใช้ระบบกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP ให้เข้าตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีแทนการเข้าตรวจสอบบัญชีระหว่างปี และเมื่อสหกรณ์ส่งงบการเงินให้ตรวจสอบ จึงประเมินความเสี่ยงในระบบประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี (TeamRisk) วางแผนการสอบบัญชีในระบบกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP และเข้าตรวจสอบบัญชีประจำปี ทั้งนี้ ให้ผู้สอบบัญชีนำเข้าเอกสารการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีไว้ใน PA ๑ : การวางแผนการสอบบัญชี

๖.๒ การตรวจสอบบัญชีระหว่างปี

(๑) ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนงานเข้าปฏิบัติการตรวจสอบบัญชีระหว่างปี อย่างน้อย ๑ ครั้ง และเข้าตรวจสอบบัญชีระหว่างปีครั้งแรกก่อนวันสิ้นปีทางบัญชีไม่น้อยกว่า ๔ เดือน

(๒) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีปัญหาการทุจริต หรือมีข้อบกพร่องซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สั่งให้สหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่อง ให้ผู้สอบบัญชีวางแผนเข้าตรวจสอบบัญชีระหว่างปีทุกไตรมาส เพื่อแก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์

(๓) กรณีผู้สอบบัญชีตรวจพบข้อสังเกตในการตรวจสอบบัญชีระหว่างปี ให้จัดทำหนังสือแจ้งข้อสังเกตที่พบจากการตรวจสอบบัญชี โดยให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครเป็นผู้ลงนามส่งให้ประธานกรรมการสหกรณ์และรองนายทะเบียนสหกรณ์ในพื้นที่ที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรตั้งอยู่พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ พร้อมทั้งให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์บันทึกข้อสังเกตผ่านระบบ Intranet ทุกครั้งด้วย

๖.๓ การตรวจสอบบัญชีประจำปี

เมื่อสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรส่งงบการเงินให้ตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีต้องสอบทานเบื้องต้นว่าเอกสารที่ได้รับประกอบด้วย งบการเงิน และรายละเอียดประกอบงบการเงินครบถ้วน มีความสัมพันธ์กัน พร้อมรับการตรวจสอบบัญชีประจำปี

(๑) ให้ผู้สอบบัญชีทำหนังสือแจ้งกำหนดเวลาเข้าตรวจสอบให้สหกรณ์ทราบ

(๒) ให้ผู้สอบบัญชีเสนอรายงานการสอบบัญชี งบการเงิน และกระดาษทำการ ต่อหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เพื่อสอบทานก่อนที่ผู้สอบบัญชีจะแสดงความเห็นต่องบการเงิน

(๓) กรณีผู้สอบบัญชีตรวจพบข้อสังเกตที่สหกรณ์ต้องปรับปรุงรายการบัญชี ให้ผู้สอบบัญชีเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อชี้แจงข้อสังเกตเกี่ยวกับรายการบัญชีที่ต้องปรับปรุงพร้อมเสนอแนวทางแก้ไขแก่คณะกรรมการดำเนินการ และให้จัดทำหนังสือแจ้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงบัญชี แจ้งให้ประธานกรรมการสหกรณ์และรองนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อพิจารณาก่อนเข้าประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

(๔) กรณีผู้สอบบัญชีตรวจพบข้อสังเกตในการตรวจสอบบัญชีประจำปี ให้จัดทำหนังสือแจ้งข้อสังเกตที่พบจากการตรวจสอบบัญชี โดยให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร เป็นผู้ลงนามส่งให้ประธานกรรมการสหกรณ์ และรองนายทะเบียนสหกรณ์ในพื้นที่ที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรตั้งอยู่พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ พร้อมทั้งให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์บันทึกข้อสังเกตผ่านระบบ Intranet ทุกครั้งด้วย

๖.๔ การรายงานการสอบบัญชี

(๑) รายงานการสอบบัญชีระหว่างปี

ให้รายงานผลการตรวจสอบบัญชีระหว่างปีภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันที่เสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน กรณีสหกรณ์เสนอต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร และกรณีกลุ่มเกษตรกรเสนอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ผ่านหัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร

(๒) รายงานการสอบบัญชีประจำปี

(๒.๑) กรณีสหกรณ์ ให้ผู้สอบบัญชีเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีต่อสมาชิกสหกรณ์ และเสนอรายงานผลการตรวจสอบบัญชีต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามรูปแบบและรายการที่กำหนดท้ายระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๒

(๒.๒) กรณีกลุ่มเกษตรกร ให้ผู้สอบบัญชีเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีต่อสมาชิกกลุ่มเกษตรกรและเสนอรายงานผลการตรวจสอบบัญชีต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ตามรูปแบบและรายการที่กำหนดท้ายระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการสอบบัญชีกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๒

ทั้งนี้ รายงานของผู้สอบบัญชีกำหนดให้มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับสหกรณ์
ทุกประเภทและกลุ่มเกษตรกร **ยกเว้นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่มีทุนดำเนินงานต่ำกว่า ๕ ล้านบาท**
ผู้สอบบัญชีจะพิจารณาเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีหรือไม่ก็ได้

กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีทุนดำเนินงานตั้งแต่ ๕ ล้านบาท ที่กำหนดให้มีวรรคเรื่อง
สำคัญในการตรวจสอบ ซึ่งผู้สอบบัญชีพิจารณาว่าไม่มีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบให้ระบุข้อความภายใต้
วรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ดังนี้

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คือ เรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจของผู้ประกอบ
วิชาชีพของข้าพเจ้าในการตรวจสอบงบการเงินสำหรับงวดปัจจุบัน ข้าพเจ้าพิจารณาว่าไม่มีเรื่องสำคัญ
ในการตรวจสอบที่ต้องสื่อสารในรายงานของข้าพเจ้า

และให้ปรับข้อความในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน ดังนี้

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้า.....

ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เกี่ยวกับขอบเขตและช่วงเวลา
ของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่อง
ที่มีนัยสำคัญ (ถ้ามี) ในระบบการควบคุมภายในซึ่งข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

จากเรื่องทั้งหลายที่สื่อสารกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ข้าพเจ้าพิจารณาเรื่องต่าง ๆ
ที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินในงวดปัจจุบันเพื่อกำหนดเป็น “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ”
ซึ่งถ้ามี ข้าพเจ้าจะอธิบายเรื่องเหล่านี้ไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชี เว้นแต่กฎหมายหรือข้อบังคับ
ห้ามไม่ให้เปิดเผยเรื่องดังกล่าวต่อสาธารณะหรือในสถานการณ์ที่ยากที่จะเกิดขึ้น ข้าพเจ้าพิจารณาว่า
ไม่ควรสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของข้าพเจ้า เพราะการกระทำดังกล่าว สามารถคาดการณ์
ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจะมีผลกระทบในทางลบมากกว่าผลประโยชน์ที่ผู้มีส่วนได้เสียสาธารณะ
จะได้จากการสื่อสารดังกล่าว

(๒.๓) ให้ผู้สอบบัญชีจัดส่งรายงานของผู้สอบบัญชี รายงานผลการตรวจสอบบัญชี
และงบการเงิน ต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้

- สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่มีระดับความยากในการสอบบัญชี “มากที่สุด”
และ “มาก” ให้จัดส่งภายใน ๑๕ วันทำการ นับแต่วันที่แสดงความเห็นต่องบการเงิน
- สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่มีระดับความยากในการสอบบัญชี
“ปานกลาง” และ “น้อย” ให้จัดส่งภายใน ๑๐ วันทำการ นับแต่วันที่แสดงความเห็นต่องบการเงิน

อนึ่ง กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ผู้สอบบัญชีใช้ระบบกระดาษทำการ อิเล็กทรอนิกส์ : EWP ให้ผู้สอบบัญชีส่งแฟ้มกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP ให้หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร สอบทานงานเป็นลำดับสุดท้าย และปิดแฟ้มกระดาษทำการอิเล็กทรอนิกส์ : EWP ภายใน ๑๐ วันทำการ นับแต่วันที่หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครสอบทานงานแล้วเสร็จ

(๒.๔) ให้ผู้สอบบัญชีจัดส่งรายงานของผู้สอบบัญชี รายงานผลการตรวจสอบบัญชี และงบการเงิน ให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อนำเสนอไว้ในรายงานประจำปีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(๓) การรายงานผลการปฏิบัติงานสอบบัญชีผ่านระบบ Intranet

(๓.๑) ให้ผู้สอบบัญชีจัดชั้นคุณภาพการควบคุมภายในของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ภายหลังจากที่หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สอบทานร่างรายงานของผู้สอบบัญชีแล้วเสร็จ แต่ไม่เกินวันที่ ผู้สอบบัญชี แสดงความเห็นต้องบการเงิน

(๓.๒) ให้ผู้สอบบัญชีรายงานข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร (Input form) ภายใน ๕ วันทำการ นับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องบการเงิน

๗. การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี

๗.๑ ผู้สอบบัญชี

ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีที่ได้รับมอบหมายทุกชิ้นงาน โดยสอบทานงานของตนเอง และผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ว่าได้ปฏิบัติงานสอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชีและตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

๗.๒ หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร

สอบทานงานของผู้สอบบัญชีทุกชิ้นงาน ตั้งแต่การวางแผนงานสอบบัญชี การปฏิบัติงานสอบบัญชี และการรายงานการสอบบัญชีระหว่างปีและประจำปีให้แล้วเสร็จก่อนที่ผู้สอบบัญชีจะแสดงความเห็นต้องบการเงิน รวมทั้งแจ้งผลการสอบทานงานให้ผู้สอบบัญชีทราบ

๗.๓ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐

(๑) กำกับดูแลการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่ตรวจสอบบัญชี โดยผู้สอบบัญชีภาครัฐในพื้นที่รับผิดชอบ

(๒) ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีทุกกระบวนการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาครัฐ โดยควบคุมคุณภาพผลงานของผู้สอบบัญชีที่จัดทำกระดาษทำการด้วยมือ (Manual) อย่างน้อย ๑ ชิ้นงาน และชิ้นงานที่ผู้สอบบัญชีจัดทำกระดาษทำการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ : EWP อย่างน้อย ๑ ชิ้นงาน

(๓) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีเรื่องร้องเรียน เป็นข่าว หรือมีเหตุอื่นอันจำเป็นอื่นใด ให้ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรแห่งนั้นด้วย

๗.๔ กองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์

(๑) กำกับดูแลการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่ตรวจสอบบัญชี โดยผู้สอบบัญชีภาครัฐในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

(๒) ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีทุกกระบวนการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาครัฐ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยควบคุมคุณภาพผลงานของผู้สอบบัญชีที่จัดทำกระดาษทำการด้วยมือ (Manual) อย่างน้อย ๑ ชิ้นงาน และชิ้นงานที่ผู้สอบบัญชีจัดทำกระดาษทำการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ : EWP อย่างน้อย ๑ ชิ้นงาน

- (๓) ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชน อย่างน้อยรายละเอียด ๑ ชิ้นงาน
- (๔) กรณีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีเรื่องร้องเรียน เป็นข่าว หรือมีเหตุอื่นอันจำเป็นอื่นใด ให้ควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรแห่งนั้นด้วย

๗.๕ สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี

- (๑) ติดตามการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐ และกองกำกับการสอบบัญชีสหกรณ์
- (๒) สรุปผลการติดตามการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี พร้อมให้ข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีต่อผู้บริหารกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โทร.

ที่ กษ...../..... วันที่

เรื่อง รายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี สหกรณ์.....จำกัด

เรียน หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

ตามที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้มอบหมายให้ข้าพเจ้า
ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....ซึ่งข้าพเจ้าได้ดำเนินการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีเสร็จเรียบร้อยแล้ว
เมื่อวันที่.....ถึงวันที่.....จึงขอรายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

รายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
สหกรณ์.....จำกัด
จังหวัด.....
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

เสนอ หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

ตามที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้มอบหมายให้ข้าพเจ้า
ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....นั้น ข้าพเจ้าได้ตรวจแนะนำ ครั้งที่.....เมื่อวันที่.....
ถึงวันที่.....รวม.....วัน ณ.....จึงขอรายงานผลการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี ดังนี้

๑. เรื่องที่ตรวจแนะนำ

• เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....
ตำแหน่ง.....โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....

ผลการตรวจแนะนำ.....

• สมุดบัญชีขึ้นต้น ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....

ผลการตรวจแนะนำ.....

• สมุดบัญชีขึ้นปลาย ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....

ผลการตรวจแนะนำ.....

• บัญชีย่อยและทะเบียน ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....

ผลการตรวจแนะนำ.....

• งบทดลอง ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....

ผลการตรวจแนะนำ.....

• งบการเงิน ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....

ผลการตรวจแนะนำ.....

• หมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....
ตำแหน่ง.....โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....

ผลการตรวจแนะนำ.....

• อื่นๆ ข้าพเจ้าได้แนะนำให้แก้.....ตำแหน่ง.....
โดยแนะนำเกี่ยวกับ.....

ผลการตรวจแนะนำ.....

๒. เรื่องที่สอบถาม

๒.๑

๒.๒

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง.....

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โทร.

ที่ กษ / วันที่

เรื่อง รายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี สหกรณ์.....จำกัด

เรียน หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

ตามที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้มอบหมายให้.....
ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....และมอบหมายให้ข้าพเจ้าดำเนินการติดตามผลการตรวจแนะนำ
การจัดทำบัญชี ซึ่งข้าพเจ้าได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการบูรณาการทำงานร่วมกัน ข้าพเจ้าเห็นควรส่งสำเนารายงานผลการติดตาม
การตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี สหกรณ์.....จำกัด ให้สหกรณ์จังหวัด.....ทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดลงนามในหนังสือถึงสหกรณ์จังหวัด
.....ที่แนบมาพร้อมนี้

.....
(.....)

ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ โทร.

ที่ กษ / วันที่

เรื่อง ขอส่งสำเนารายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี

เรียน สหกรณ์จังหวัด.....

ด้วยสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้ดำเนินการตรวจแนะนำ
การจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด สำหรับปี
สิ้นสุดวันที่.....โดยได้ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี ครั้งที่.....เมื่อวันที่.....ถึงวันที่
.....รวม.....วัน ณ.....และได้ดำเนินการติดตามผลการตรวจแนะนำ
การจัดทำบัญชีไปแล้ว เมื่อวันที่.....

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการบูรณาการ
ทำงานร่วมกันให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้น จึงขอส่งสำเนารายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
ของสหกรณ์.....จำกัด (เอกสารแนบ) เพื่อให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัด.....
ช่วยติดตามและผลักดันให้สหกรณ์สามารถจัดทำบัญชีได้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

.....
(.....)

หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

หมายเหตุ : สามารถปรับเปลี่ยนข้อความได้ตามความเหมาะสม

รายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
สหกรณ์.....จำกัด
จังหวัด.....
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....

เสนอ หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....

ตามที่หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์.....ได้มอบหมายให้ข้าพเจ้า
ตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของสหกรณ์.....จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....ซึ่งข้าพเจ้าได้ตรวจแนะนำ ครั้งที่.....ไปแล้ว เมื่อวันที่.....
ถึงวันที่.....รวม.....วัน ณ.....และข้าพเจ้าได้ดำเนินการติดตามผลการตรวจแนะนำ
การจัดทำบัญชี ในวันที่.....จึงขอรายงานผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี ดังนี้

ผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี

- เอกสารประกอบการบันทึกบัญชี.....
- สมุดบัญชีขั้นต้น.....
- สมุดบัญชีขั้นปลาย.....
- บัญชีย่อยและทะเบียน.....
- งบทดลอง.....
- งบการเงิน.....
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน.....
- อื่นๆ.....

จากผลการติดตามการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชีข้างต้น ข้าพเจ้าประเมินว่าสหกรณ์
.....จำกัด * จะสามารถจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับปีสิ้นสุด
วันที่.....ให้ตรวจสอบได้ **หรือ** ** จะไม่สามารถจัดทำบัญชี งบการเงิน และหมายเหตุประกอบ
งบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่.....ให้ตรวจสอบได้ และยังคงต้องได้รับการตรวจแนะนำการจัดทำบัญชี
เกี่ยวกับ.....

(ลงชื่อ).....
(.....)
ตำแหน่ง.....